

ไทจุ บทเพลงสำหรับวงtromboneควอเท็ตโดยจุนนิชิ ฮิโรตะ:
การตีความและแนวการฝึกซ้อมสำหรับการแสดง
Taiju for Trombone Quartet by Junichi Hirota:
Interpretation and Performance Practice

นรเศรษฐ์ อุดาการ^{*1}
Norrasate Udakarn^{*1}

บทคัดย่อ

บทความสร้างสรรค์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาแนวคิดของผู้ประพันธ์และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงเพื่อนำไปพัฒนาเป็นแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมตัวก่อนการแสดงและนำไปปรับใช้ในการแสดงบทเพลงไทจุ (Taiju) ผลงานการประพันธ์ของจุนนิชิ ฮิโรตะ ในการแสดง “SuperBrass Concert Workshop” ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2566 เวลา 13.00 น. ณ ห้องแสดงดนตรี CRK Recital Hall วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้แสดงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของผู้ประพันธ์เพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกซ้อมสำหรับเตรียมตัวก่อนการแสดงบทเพลง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก การวิเคราะห์บทเพลง เทคนิคที่ใช้ในการบรรเลงซึ่งประกอบไปด้วย 2 เทคนิคคือ เลกาโตและโน้ตขึ้นคู่ ส่วนที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนแสดง

คำสำคัญ : ไทจุ / ทรอมโบนควอเท็ต / จุนนิชิ ฮิโรตะ

Abstract

The purpose of this creative work is to study the background and ideas of the composer and musical elements of Taiju for Trombone Quartet to develop the performance practices and create the preparations for the performance of Taiju composed by Junichi Hirota,

^{*} Corresponding author, email:pop.popiko@gmail.com

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

¹ Asst.Prof.Dr., College of Music, Payap University

in “SuperBrass Concert Workshop” held on June 10th, 2023 at 1.00 p.m. at CRK Recital Hall, Payap University, Chiang mai. The performer had studied all the musical element and background of the piece that build up the performance practices which divided into 2 parts: the first is an analysis of the piece, techniques used which consists of 2 techniques: legato and intervals. Second Part: the preparation before the performance.

Keywords: Taiju / Trombone Quartet / Junichi Hirota

บทนำ

ไทจู (Taiju) เป็นผลงานการประพันธ์ของจุนนิชิ ฮิโรตะ (Junichi Hirota) หนึ่งในนักท롬โบนชาวญี่ปุ่น ผู้ซึ่งเป็นสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งวง “Twilight Trombone Quartet” หนึ่งในวงท롬โบนควอเท็ตที่มีชื่อเสียงอย่างมากจากประเทศญี่ปุ่น โดยบทเพลงนี้ ผู้ประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์ในวัยเด็กและความต้องการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวของ “ไทจู” ในภาษาญี่ปุ่นนั้นมีความหมายว่า “ต้นไม้ใหญ่” ซึ่งสามารถยืนต้นแข็งแรงอย่างสง่างามผ่านร้อนผ่านหนาวมาอย่างยาวนาน ประกอบกับความต้องการในการนำเสนอความงดงามของสภาพแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ประพันธ์จึงได้สร้างสรรค์บทเพลงนี้ออกมาเป็นเพลงสำหรับวงท롬โบนควอเท็ตซึ่งเป็นวงที่ผู้ประพันธ์เป็นสมาชิกอยู่ โดยบทเพลงนี้เป็นบทเพลงท่อนเดียว ซึ่งมีการแบ่งช่วงสั้นๆ เพื่อเป็นการบรรยายและสื่อถึงความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลในขณะที่ต้นไม้ใหญ่ก็ยังคงสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างแข็งแรง โดยมีการแบ่งเป็นท่อนเพลงย่อยเป็น 5 ท่อนดังนี้ ท่อนที่ 1 “ฤดูใบไม้ผลิ” (Spring) ท่อนที่ 2 “แม่น้ำ” (River) ท่อนที่ 3 “ฤดูร้อน” (Summer) ท่อนที่ 4 “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn) และท่อนสุดท้ายคือท่อนที่ 5 “ฤดูหนาว” (Winter) โดยทั้งหมดเป็นการสร้างทำนองที่มีความไพเราะพร้อมเสียงประสาน โดยมีการสลับสับเปลี่ยนการบรรเลงจากท롬โบนแนวเสียงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย แต่ยังคงไว้ซึ่งการบรรเลงในรูปแบบวงควอเท็ตร่วมกันเพื่อบรรยายถึงต้นไม้ต้นใหญ่ที่ยืนหยัดอยู่ผ่านฤดูกาลต่าง ๆ

จุนนิชิ ฮิโรตะ (Junichi Hirota) นักท롬โบนและนักประพันธ์ชาวญี่ปุ่น หนึ่งในสมาชิวงท롬โบนควอเท็ต “Twilight Trombone Quartet” ร่วมกับ

ทาเคชิ อิมามูระ (Takeshi Imamura) อากิฮิโระ ฮิกาชิกาวะ (Akihiro Higashikawa) เคอิชิโระ ซาโต (Keiichiro Sato) โดยทั้งหมดสำเร็จการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยศิลปะแห่งโตเกียว (Tokyo University of the Arts) และได้ก่อตั้งวงทროมโบนควอเท็ตวงนี้ขึ้นในปี ค.ศ. 2008 ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ฮิโระได้ประพันธ์บทเพลง “Taiju” ขึ้นนี้ขึ้นเพื่อออกแสดงและบันทึกบทเพลงลงในอัลบั้มที่ 4 ของวง Twilight Trombone Quartet ซึ่งมีชื่ออัลบั้มว่า “Nextage” ในปี ค.ศ. 2016

บทความสร้างสรรค์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาแนวคิดของผู้ประพันธ์และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงเพื่อนำไปพัฒนาเป็นแนวทางการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมตัวก่อนการแสดงและนำไปปรับใช้ในการแสดงบทเพลง โดยผู้เขียนได้ดำเนินการแบ่งบทความนี้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์บทเพลง ซึ่งจะประกอบไปด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับบทเพลงและเทคนิคที่ใช้สำหรับการบรรเลงบทเพลงและส่วนที่ 2 คือขั้นตอนการฝึกซ้อมและการเตรียมตัวก่อนการบรรเลงบทเพลงโดยมีรายละเอียดทั้งการฝึกซ้อมส่วนตัวและการฝึกซ้อมรวมวงในรูปแบบวงทროมโบนควอเท็ต

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์บทเพลง

บทเพลง “Taiju” เป็นผลงานการประพันธ์สำหรับวงทროมโบนควอเท็ตโดยจุนนิชิ ฮิโระ นักประพันธ์ชาวญี่ปุ่น ซึ่งผู้ประพันธ์ได้รับแรงบันดาลใจจากความประทับใจที่มีให้กับความงดงามของต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ที่ยืนต้นเติบโตได้อย่างสง่างามท่ามกลางภูมิทัศน์ที่สวยงามในเขตชนบทผ่านฤดูกาลทั้ง 4 ฤดูในช่วงเวลาต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น บทเพลงนี้เป็นการบอกเล่าเรื่องราวความประทับใจดังกล่าวผ่านบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับวงทროมโบนควอเท็ตโดยเฉพาะ ซึ่งบทเพลงนี้ถูกประพันธ์ขึ้นโดยใช้รูปแบบทางสังคีตลักษณะแบบเพลงชุด ที่บรรเลงต่อเนื่องกันโดยไม่มีการหยุดเว้นระหว่างท่อนจำนวน 5 ท่อน คือ ท่อนที่ 1 “ฤดูใบไม้ผลิ” (Spring) สื่อถึงฤดูใบไม้ผลิ ท่อนที่ 2 “แม่น้ำ” (River) สื่อถึงแม่น้ำที่ไหลผ่านต้นไม้ใหญ่ ท่อนที่ 3 “ฤดูร้อน” (Summer) สื่อถึงฤดูร้อนและแสงแดดที่สดใส ท่อนที่ 4 “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn) สื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงและสายลมแห่งการเปลี่ยนแปลง และท่อนสุดท้ายคือ ท่อนที่ 5 “ฤดูหนาว” (Winter) สื่อถึงฤดูหนาวที่เงียบสงบ โดยทุกท่อนเพลงนั้น ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ท่วงทำนองเฉพาะซึ่งเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละท่อนเพลง ประกอบกับการประสานเสียงในรูปแบบ 4 แนวเสียง (Four Part

Harmony) และการสลับสับเปลี่ยนเครื่องหมายกำหนดจังหวะเพื่อนำผู้ฟังให้สามารถสัมผัสกับความเปลี่ยนแปลงและความลื่นไหลของบทเพลงซึ่งเป็นการบรรยายถึงต้นไม้ใหญ่ที่ยืนอยู่ได้อย่างแข็งแกร่งแม้จะต้องผ่านกาลเวลาและฤดูกาลต่าง ๆ

ท่อนที่ 1 “ฤดูใบไม้ผลิ” (Spring)

ท่วงทำนองหลักในท่อนฤดูใบไม้ผลิเป็นการนำเสนอท่วงทำนองที่บรรเลงแนวทำนองต่อเนื่องกันระหว่างทรมโบน 2 แนวเสียง โดยส่วนแรกเป็นทำนองในช่วงเสียงสูงบรรเลงโดยทรมโบนแนวเสียงที่ 1 (เริ่มต้นที่โน้ต C4 ขึ้นสูงสุดไปที่โน้ต C9 (C 9th Harmonic) ด้วยทำนองที่ลื่นไหลและเน้นความต่อเนื่องเพื่อสื่อถึงสายลมที่พัดผ่านต้นไม้ใหญ่และทุ่งหญ้าที่สวยงาม ก่อนที่จะส่งต่อทำนองไปที่เครื่องเบสทรมโบน ซึ่งเป็นทำนองในแนวเสียงต่ำ ทุ่มก่อนสลับกับมาที่แนวเสียงทรมโบน 1 อีกครั้งเพื่อส่งต่อแนวทำนองทั้งหมดเข้าสู่ท่อนต่อไปของบทเพลง

ตัวอย่างที่ 1 ท่อน “ฤดูใบไม้ผลิ” (Spring)

The image shows a musical score for three staves. The first staff is labeled 'Trombone 1' and the second is labeled 'Bass Trombone'. The third staff is also labeled 'Trombone 1'. The music is written in 3/8 time and C major. The first staff starts with a C4 note and goes up to C9. The second staff starts with a C4 note and goes up to C9. The third staff starts with a C4 note and goes up to C9.

ท่อนที่ 2 “แม่น้ำ” (River)

ท่อน “แม่น้ำ” (River) มีทำนองซึ่งให้อารมณ์เพลงที่มีความแตกต่างไปจากท่อนแรกด้วยแนวทำนองที่สร้างจากบันไดเสียง C เมเจอร์ที่พัฒนาทำนองจากเทคนิคการซ้ำ (Repetition) เริ่มต้นจากแนวทรมโบน 1 ส่งต่อไปที่เบสทรมโบน ซึ่งมีเสียงทุ่มและเน้นการบรรเลงโน้ตทุกตัวให้เชื่อมต่อกันทั้งหมดด้วยเทคนิค “*Legato*” ให้ความรู้สึกสงบและมั่นคงตรงข้ามจากท่อนแรกที่เน้นความไหลลื่นของทำนองและจังหวะเร็วกระชับ หลังจากนั้นตามด้วยเสียงประสานจากแนวทรมโบน 2 และ 3 เพื่อเสริมให้ทำนองมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ก่อนส่งต่อทำนองหลักไปที่แนวทรมโบน 1 อีกครั้งด้วยโมทีฟเดียวกันแต่ยกระดับเสียงสูงขึ้นช่วงคู่แปด ซึ่งเป็น

ท่อนส่งต่อทำนองไปสู่ช่วงท้ายของท่อนนี้ที่มีการปรับเปลี่ยนเครื่องกำหนดจังหวะใน 4 ห้องสุดท้ายเพื่อเป็นการเตรียมตัวส่งบทเพลงให้เข้าสู่ท่อนต่อไปซึ่งเป็นท่อนเร็ว

ตัวอย่างที่ 2 ท่อน “แม่น้ำ” (River)

"River"

The musical score for "River" is written for three trombone parts: Bass Trombone, Trombone 1, and Trombone 2. The time signature is 3/4. The Bass Trombone part starts with a mezzo-forte (mf) dynamic and features a melodic line with eighth and quarter notes. Trombone 1 and Trombone 2 provide harmonic support with similar rhythmic patterns, including some triplet markings.

ท่อนที่ 3 “ฤดูร้อน” (Summer)

ท่อน “ฤดูร้อน” (Summer) เป็นท่อนที่มีความยาวที่สุดของบทเพลง โดยในท่อนนี้ ผู้ประพันธ์พัฒนาท่วงทำนองขึ้นจากรูปแบบการบรรเลงสลับขึ้น – ลงของแนวทำนองบนบันไดเสียง Ab เมเจอร์ด้วยเทคนิคการซ้ำ (Repetition) ซึ่งสื่อถึงการพัดโบกของสายลมผ่านทุ่งหญ้าและต้นไม้ใหญ่ในฤดูร้อน ส่งผลให้แนวทำนองหลักจึงมีลักษณะการเคลื่อนขึ้น – ลง สลับกันไปมา พร้อมทั้งมีการผสมผสานโน้ตในรูปแบบสามพยางค์เพื่อให้แนวทำนองเคลื่อนที่ไปได้อย่างไหลลื่นมากยิ่งขึ้น ดังภาพตัวอย่างที่ 3 ซึ่งเป็นการนำเสนอโน้ตท่วงทำนองแรกของท่อนฤดูร้อนซึ่งบรรเลงโดยทรอมโบน 2 ก่อนส่งต่อไปสู่ท่อนเชื่อม ซึ่งบรรเลงโดยแนวทรอมโบน 1 จำนวน 4 ห้องเพื่อเป็นการส่งต่อทำนองและปรับเปลี่ยนท่วงทำนองไปสู่กุญแจเสียงใหม่ในส่วนต่อไปของท่อนนี้

ตัวอย่างที่ 3 ทำนองแรกท่อน “ฤดูร้อน” (Summer)

"Summer"

The musical score for "Summer" shows the beginning of the third section. Trombone 2 plays the first four measures, marked mezzo-piano (mp). The melody consists of eighth and quarter notes, with some triplet markings. Trombone 1 enters in the fifth measure, continuing the melodic line. The key signature changes from Ab major to F# major (three sharps) in the fifth measure, indicated by a double bar line and a key signature change. The score continues with Trombone 1 playing for several measures, also marked mp.

ในส่วนนี้เป็นการบรรเลงท่วงทำนองโดยทรอมโบน 3 ซึ่งรับช่วงต่อมาจากท่อนเชื่อม โดยนำเสนอท่วงทำนองใหม่ด้วยเทคนิคซีควเन्ซ์ (Sequence) แต่ยังคง

รักษาความรู้สึกและเน้นความเคลื่อนไหวของท่วงทำนองทั้งหมดไว้ดังเดิม ซึ่งแนวทำนองมีการขยายช่วงเสียงขึ้นไปสูงสุดที่โน้ต B9 เช่นเดียวกันกับท่อนสุดท้ายที่นำเสนอการบรรเลงโดยทรอมโบน 1 ซึ่งมีโน้ตสูงเช่นกันที่โน้ต Bb9 ก่อนจะลดระดับความเข้มของเสียงลงและจบท่อนฤดูร้อนด้วยอารมณ์และความรู้สึกที่สงบมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งต่อบทเพลงไปสู่ท่อน “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn)

ตัวอย่างที่ 4 ทำนองที่ 2 ท่อน “ฤดูร้อน” (Summer)

The image shows a musical score for two trombone parts, Trombone 1 and Trombone 3, across six measures. The time signature is 3/8 and the key signature has one sharp (F#). Trombone 3 is on the top staff, and Trombone 1 is on the middle staff. Both parts feature melodic lines with triplets and slurs. Trombone 1 enters in measure 4 with a dynamic marking of 'f'. The bottom staff shows a bass line with triplets and slurs.

ท่อน Transition ก่อนเข้าสู่ท่อน “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn)

ก่อนเข้าสู่ท่อน “Autumn” หรือท่อนฤดูใบไม้ร่วงซึ่งเป็นส่วนต่อไปนั้น ผู้ประพันธ์ได้แทรกท่อน “Transition” หรือท่อนเปลี่ยนผ่าน ซึ่งเป็นท่อนที่เพิ่มเติมเพื่อเป็นการเตรียมบทเพลงด้วยการให้ท่อนเชื่อมหรือ “Bridge” ซึ่งเป็นวลีเพลงสั้นๆ เพียง 5 ห้องโดยเป็นการนำเสนอทำนองการบรรเลงประสานเสียงในรูปแบบคอรอล (Choral) ที่บรรเลงโดยทรอมโบนทั้ง 3 แนวเสียงก่อนที่จะส่งท่อนเปลี่ยนผ่านนี้ด้วยการเปลี่ยนแปลงจังหวะที่แนวเสียงเบสทรอมโบนเพื่อเข้าสู่ท่อน “Autumn” ที่เป็นท่อนซึ่งมีความเร็วที่เพิ่มมากขึ้น โดยในส่วนนี้เบสทรอมโบนจะเป็นผู้ตั้งความเร็วและนำการบรรเลงของทั้งวงไปเคลื่อนที่ต่อไปด้วยความต่อเนื่องโดยปราศจากการหยุดเพื่อตั้งจังหวะกันใหม่ ดังภาพตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5 โน้ตท่อน Transition ก่อนเข้าสู่ท่อน “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn)

Example 5 shows a musical score for a transition. The tempo changes from 80 to 120. The score is in 4/4 time, key of B-flat major, and features four staves. The first three staves are marked *mf* and the fourth staff is marked *f*. The music consists of eighth and quarter notes, with some rests.

ท่อนที่ 4 “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn)

หลังจากท่อนเปลี่ยนผ่านสั้น ๆ บทเพลงก็ดำเนินเข้าสู่ท่อนที่ 4 “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn) ซึ่งเป็นฤดูที่ 3 ในบทประพันธ์โดยในท่อนนี้ผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้ทำนองที่มีความเคลื่อนไหวด้วยท่วงทำนองที่ประพันธ์อยู่ในเครื่องหมายกำหนดจังหวะที่ประกอบไปด้วย อัตราจังหวะผสม (Compound time) สลับกับอัตราจังหวะเชิงซ้อน (Complex time) เริ่มจากการบรรเลงของทรมโบนเสียง 2 และ 3 ก่อนส่งต่อท่วงทำนองหลักทั้งหมดของท่อนไปที่ทรมโบนเสียง 1 ซึ่งมีแนวทำนองขึ้นลงอยู่บนบันไดเสียง Bb เมเจอร์ โดยเป็นท่วงทำนองที่เน้นการบรรเลงชุดโน้ตที่เชื่อมต่อกันเพื่อสื่อถึงสายลมในฤดูใบไม้ร่วงของประเทศญี่ปุ่นที่เป็นสายลมเย็นพัดผ่านต้นไม้และผืนป่าโดยเป็นการเตรียมเปลี่ยนผ่านฤดูกาลไปสู่ฤดูหนาวซึ่งเป็นท่อนต่อไป

ตัวอย่างที่ 6 ท่อนที่ 4 “ฤดูใบไม้ร่วง” (Autumn)

Example 6 shows a musical score for Trombone 2, Trombone 3, and Trombone 1. The tempo is 120. The score is in 4/4 time, key of B-flat major, and features dynamics *mf* and *f*. The music consists of eighth and quarter notes, with some rests.

ทำนองหลัก ท่อนที่ 5 “ฤดูหนาว” (Winter)

ทำนองหลักในท่อน “ฤดูหนาว” (Winter) ตั้งแต่เริ่มต้นจนเข้าสู่ท่อน Coda ผู้ประพันธ์เลือกใช้แนวทอมนโบนเสียง 1 ในการบรรเลงทั้งหมด ทั้งนี้ทำนองหลักเริ่มต้นด้วยโน้ตในช่วงเสียงกลาง ก่อนขยับสูงขึ้นและลงตามการพัดผ่านของสายลม พร้อมด้วยการบรรเลงด้วยเครื่องหมายเชื่อมเสียง (Slur) ยิ่งเพิ่มความต่อเนื่องและเชื่อมต่อท่วงทำนองทั้งหมดได้อย่างลื่นไหลพร้อมกับเพิ่มความเร็วขึ้นตามคำบอก “เร็วขึ้น” (Piu mosso) และส่งบทเพลงให้เข้าสู่ท่อน Coda ซึ่งเป็นท่อนจบได้อย่างน่าประทับใจ ดังตัวอย่างที่ 7

ตัวอย่างที่ 7 ท่อนที่ 5 “ฤดูหนาว” (Winter)

ทำนองหลักท่อนจบ

มาถึงท่อนสุดท้ายของบทเพลง ซึ่งในส่วนนี้ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอท่อนจบด้วยแนวทำนองที่เน้นความเคลื่อนไหวเพื่อบรรยายถึงสายลมที่พัดผ่านต้นไม้ใหญ่ในฤดูต่าง ๆ ซึ่งจะกลับมาหมุนวนเวียนต่อเนื่องในทุก ๆ ปี (Hirota, 2016) โดยรูปแบบการนำเสนอ นั้น เป็นการสร้างทำนองด้วยชุดของโน้ตที่ต่อเนื่องบนบันไดเสียง Db เมเจอร์ในอัตราจังหวะผสมสลับกับอัตราจังหวะเชิงซ้อน ซึ่งส่งบทเพลงให้เดินทางไปถึงบทสรุปได้อย่างงดงามและสมบูรณ์

ตัวอย่างที่ 8 ท่อนจบ

เทคนิคที่ใช้สำหรับการบรรเลงบทเพลง

บทเพลง “Taiju” ผลงานการประพันธ์สำหรับวงทอมโบนคอเท็ตโดย จุนนิชิ อิโรตะ เป็นบทเพลงสำหรับวงทอมโบนคอเท็ตที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก ความงดงามของต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง ที่ยืนต้นเติบโตได้อย่างสง่างามท่ามกลางภูมิทัศน์ ที่สวยงามในเขตชนบทผ่านฤดูกาลทั้ง 4 ฤดูในช่วงเวลาต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่น ส่งผลให้บทเพลงนี้จึงมีท่วงทำนองที่มีความเคลื่อนไหว ไหลลื่นพร้อมพาผู้ฟังเดินทาง เปลี่ยนผ่านไปตามฤดูกาลต่าง ๆ ซึ่งหลังจากการศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์เทคนิค ในการบรรเลงเพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกซ้อม ผู้เขียนพบว่าบทเพลงนี้มีเทคนิคหลักที่ ต้องใช้สำหรับการบรรเลงอยู่ 2 รายการคือ เลกาโต (Legato) โน้ตขั้นคู่ (Intervals) โดยสามารถอธิบายและยกตัวอย่างประกอบตามรายละเอียดดังนี้

เลกาโต (Legato)

เลกาโต (Legato) ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในเทคนิคพื้นฐานและมีความสำคัญ อย่างมากสำหรับทอมโบน ซึ่งเป็นเครื่องทองเหลืองที่ใช้คันชักในการปรับเปลี่ยน โน้ต โดยขณะทำการบรรเลงนักทอมโบนจะต้องใช้การทำเลกาโตประกอบกับ การตัดลิ้น (Tonguing) เพื่อบรรเลงบทเพลงอย่างถูกต้องตามความประสงค์ของ ผู้ประพันธ์ (Hirota, 2016) และเพื่อลดความผิดพลาดซึ่งจะส่งผลให้เกิดเสียงลากคันชัก ซึ่งสามารถบงกนและทำให้การแสดงขาดความชัดเจนได้ (Brink, 2019) ทั้งนี้ บทเพลง “Taiju” นั้นมีหลายส่วนที่จะต้องนำเทคนิคเลกาโตมาใช้เพื่อบรรเลง แนวทำนองให้มีความต่อเนื่องและชัดเจน ดังนั้นผู้เขียนจึงได้พัฒนาแบบฝึก การบรรเลงเลกาโตขึ้นโดยอ้างอิงจากโน้ตเพลงในท่อนต่าง ๆ ดังภาพตัวอย่างที่ 9 โน้ตแบบฝึกเลกาโต

ตัวอย่างที่ 9 โน้ตแบบฝึกเลกาโต

โน้ตขั้นคู่ (Intervals)

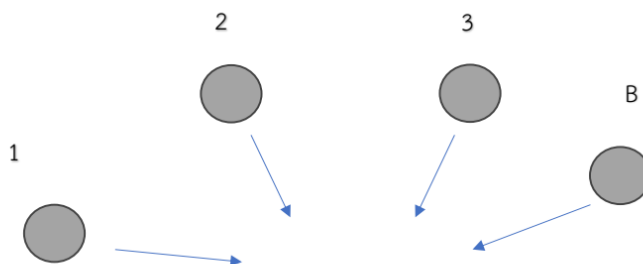
แม้ว่าทรอมโบนจะเป็นเครื่องเสียงเดี่ยว แต่การทำความเข้าใจโน้ตขั้นคู่ (Intervals) ก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่แพ้เทคนิคการบรรเลงอื่น ๆ เพราะในบทเพลงไทจุนั้น ผู้ประพันธ์ได้เลือกใช้แนวการประสานเสียงที่หลากหลาย โดยทั้งหมดล้วนมีพื้นฐานมาจากขั้นคู่ ดังนั้นการทำความเข้าใจบทบาท ตำแหน่งและระยะของขั้นคู่จึงเป็นสิ่งที่นักทรอมโบนจะต้องให้ความสำคัญและต้องปรับเปลี่ยนตำแหน่งคันชักเพื่อเทียบเสียงระหว่างการบรรเลงอยู่ตลอดเวลา โดยผู้เขียนได้ใช้แบบฝึกหัดที่ได้ศึกษาและดำเนินการปรับมาจาก Johann Sebastian Bach's Complete Chorales Harmonizations for Trombone Quartet, Volume I (Chorales 1 – 145) เรียบเรียงโดยโรเบิร์ต ทิมเมอร์ (Robert Timmers) ซึ่งสามารถเป็นแบบฝึกหัดที่ช่วยให้แก่นทรอมโบนในวงควอเทตสามารถฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะการเล่นโน้ตขั้นคู่หรือคอร์ดไปพร้อมกัน

ส่วนที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง

ขั้นตอนการฝึกซ้อมและการเตรียมตัวก่อนการบรรเลงบทเพลง “Taiju” ผลงานการประพันธ์สำหรับวงทรอมโบนควอเทตโดยจุนนิชิ ฮิโรตะในครั้งนี้ ผู้แสดงได้วางแผนและดำเนินการจัดการฝึกซ้อมซึ่งดัดแปลงมาจากแนวทางและข้อเสนอแนะจากผลงานการวิจัยเรื่อง “A Performance Guide for Trombone Quartet: An Application of Pedagogical Concepts and Techniques for Developing Ensembles” (Parker, 2018) ของ โรเบิร์ต คลาร์ิส พาร์คเกอร์ (Robert Carlisle Parker) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกซ้อมส่วนตัวและการฝึกซ้อมรวมวงในรูปแบบวงทรอมโบนควอเทตซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึกวงทรอมโบนควอเทตชั้นนำหลายวง อาทิ The American Trombone Quartet และ Four of a Kind ทั้งนี้สำหรับการฝึกซ้อมส่วนตัว ผู้เขียนได้กำหนดและวางแผนการฝึกปฏิบัติตามความสะดวกและการแผนการฝึกซ้อมส่วนตัวของสมาชิกแต่ละคน โดยประเด็นนี้จะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญไปที่การฝึกซ้อมรวมวงซึ่งสามารถกำหนดออกมาเป็นแนวทางการฝึกปฏิบัติที่ดัดแปลงและปรับให้มีความเหมาะสมกับระยะเวลาและบริบทของผู้แสดงเป็นหลัก ในส่วนของการวางแผนนั้น ถือเป็นส่วนแรกของการเริ่มต้นการฝึกซ้อมโดยในขั้นตอนการปฏิบัติสามารถนำหลักการที่ได้รับจากผลการวิจัยไปปรับใช้ได้ 2 ประเด็นหลัก คือ การจัดตารางเวลาการฝึกซ้อมและการจัดรูปแบบวง ซึ่งมีรายละเอียดและผลการปฏิบัติดังนี้ การจัดตารางเวลา

การฝึกซ้อม สำหรับการวางตารางการฝึกซ้อมของวงนั้น ผู้เขียนได้กำหนดให้มีการฝึกซ้อมรวมวงสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมงโดยมีช่วงเวลาที่สมาชิกสามารถทำการฝึกซ้อมร่วมกันได้ทุกคน ซึ่งจะเป็นทุก ๆ วันพุธและวันศุกร์ ช่วง 13.00 – 15.00 น. ดังนั้นเพื่อให้การแสดงมีความพร้อมมากที่สุด สมาชิกทุกคนจึงลงความเห็นว่าต้องเริ่มการฝึกซ้อมรวมวงก่อนหน้าการแสดงจริงเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ซึ่งสามารถรวมระยะเวลาการฝึกซ้อมรวมวงได้ทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 10 ชั่วโมง

การจัดรูปแบบวง สำหรับการแสดงบทเพลงในครั้งนี้ผู้เขียนได้เลือกจัดวงแบบ “The Arch” (Parker, 2018) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดวงสำหรับวงทროมโบนครอเท็ตที่เน้นการจัดเรียงตำแหน่งนักทროมโบนตามลำดับในโน้ตเพลงเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน ทั้งนี้จุดเด่นสำคัญสำหรับการจัดวงในแบบโค้งหรือ “The Arch” นั้น จะสามารถช่วยให้นักทროมโบนทุกคนสามารถส่งสัญญาณและสื่อสารระหว่างกันได้ได้อย่างสะดวกและชัดเจนแต่อาจจะยังมีข้อด้อยที่ส่งผลต่อการบรรเลงอยู่บางประการ คือ การจัดวงในรูปแบบนี้จะเป็นการวางตำแหน่งเรียงจากซ้ายได้ขวาเริ่มจากตำแหน่งที่ 1 – 3 ตามด้วยนักเบสทროมโบน ซึ่งจะทำให้นักทროมโบนตำแหน่งที่ 1 ที่เป็นแนวเสียงหลักต้องยืนอยู่ซ้ายสุดของวงในขณะที่ทროมโบนเป็นเครื่องมีลำโพงอยู่ด้านซ้าย จะทำให้สื่อสารกับสมาชิกในวงตำแหน่งอื่น ๆ ยากเล็กน้อย โดยผู้เขียนซึ่งเป็นทროมโบนตำแหน่งที่ 1 ได้แก้ปัญหานี้โดยปรับการยืนของตนเองให้ออกมามากกว่าแนววงเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถมองเห็นและสื่อสารกับสมาชิกในวงได้ชัดเจนมากขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดวงแบบ “The Arc”

ที่มา: Parker, R., 2018

หลักจากที่สมาชิกได้ตกลงกันในประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดวงแล้ว การสร้างหลักการฝึกซ้อม (Creating rehearsal principle) จึงเป็นส่วนต่อไปที่จะต้องพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้ผู้เขียนได้ดำเนินการศึกษาและนำหลักการฝึกซ้อมสำหรับวงทอมโบนควอเท็ตโดยยึดหลักความกลมกลืนและสมดุล (Following balance and blend) ซึ่งจะเป็นประเด็นสำคัญที่สามารถช่วยให้การฝึกซ้อมรวมวงสามารถดำเนินไปได้จนบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะสำหรับวงดนตรีที่เครื่องดนตรีมีความคล้ายคลึงกันอย่างวงทอมโบนควอเท็ต (Parker, 2018) ที่เครื่องดนตรีทั้งหมดเป็นทอมโบนซึ่งมีคุณลักษณะ สีสีนและช่วงเสียงที่คล้ายกันมาก ดังนั้นเพื่อสร้างความกลมกลืนของเสียงและเพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงร่วมกัน ผู้เขียนจึงได้ใช้แบบฝึก การบรรเลงคอรามาเป็นตัวช่วยในการฝึกซ้อมและพัฒนาการบรรเลงร่วมกัน ซึ่งสามารถพัฒนาทักษะการฟัง การเทียบเสียงและช่วยเสริมในสมาชิกในวงทุกคนสามารถบรรเลงบทเพลงไปพร้อม ๆ กันได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การแสดง

การแสดงบทเพลงไทจุ ผลงานการประพันธ์ของจุนนิชิ อิโรตะ ในครั้งนี้แสดงโดยวงซูปเปอร์บราสในการแสดง “SuperBrass Concert Workshop” ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2566 เวลา 13.00 น. ณ ห้องแสดงดนตรี CRK Recital Hall วิทยาลัยดุริยางศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 2 โปสเตอร์การแสดง
ที่มา: นรเศรษฐ์ อุดาการ, 2566

สรุป

จากการศึกษา ผังซ้อมเตรียมการแสดงและแสดงบทเพลงไท้ ผลงานการประพันธ์ของจุนนิชิ ฮิโรตะ ผู้เขียนพบว่าบทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่มีความน่าสนใจทั้งในด้านของภูมิหลังของบทเพลงและการพัฒนาเทคนิคการบรรเลงทอมโบนในรูปแบบของวงทอมโบนควอเท็ต ทั้งนี้บทเพลงนี้ยังสามารถบรรเลงไปพร้อม ๆ กับการนำเสนอภาพประกอบซึ่งมีความสอดคล้องกับท่อนต่าง ๆ ในบทเพลง ซึ่งจะสามารถสร้างน่าสนใจและเพิ่มสีสันให้การแสดงได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- Baines, A. (1993). **Brass Instruments, Their History and Development.** 4th ed. New York : Dover Publications.
- Brink, P. (2019). **The Trombone's Toolkit.** Nakhan Pathom: Mahidol University.
- Ervin, T. (2020). **Range building on the trombone.** Vancouver: Cherry Classics Music.
- Hirota, J. (2016). **Taiju for trombone quartet.** Saitama: Kazenone Music, Japan.
- Kleinhammer, E. (2000). **Mastering the Trombone.** Wisconsin, EMKO Publication.
- Parker, R. (2018). **A Performance guide for trombone quartet: An Application of pedagogical concepts and techniques for developing ensembles.** Iowa : The University of Iowa.
- Schlossberg, Max. (1947). **Daily Drills and Technical Studies for Trombone.** New York: M. Baron Company Inc.
- Timmers, Robert. (2022). **Johann Sebastian Bach's Complete Chorales Harmonizations for Trombone Quartet, Volume I.** Vancouver: Cherry Classics Music.